

بسم الله الرحمن الرحيم

حق صدقه

متن:

« وَ أَمَّا حَقُّ الصَّدَقَةِ فَإِنَّ تَعْلَمَ أَنَّهَا ذُخْرُكَ عِنْدَ رَبِّكَ وَ وَدِيعَتُكَ الَّتِي لَا تَحْتَاجُ إِلَى الْأَشْهَادِ فَإِذَا عَلِمْتَ ذَلِكَ كُنْتَ بِمَا اسْتَوْدَعْتَهُ سِرًّا أَوْ ثَقًّا بِمَا اسْتَوْدَعْتَهُ عَلَانِيَةً وَ كُنْتَ جَدِيرًا أَنْ تَكُونَ أَسْرَرْتَ إِلَيْهِ أَمْرًا أَعْلَنْتَهُ وَ كَانَ الْأَمْرُ بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ فِيهَا سِرًّا عَلَى كُلِّ حَالٍ وَ لَمْ تَسْتَظْهِرْ عَلَيْهِ فِيمَا اسْتَوْدَعْتَهُ مِنْهَا بِأَشْهَادِ الْأَسْمَاعِ وَ الْأَبْصَارِ عَلَيْهِ بِهَا كَأَنَّهَا أَوْثَقُ فِي نَفْسِكَ لَا كَأَنَّكَ لَا تَثِقُ بِهِ فِي تَأْدِيَةِ وَدِيعَتِكَ إِلَيْكَ ثُمَّ لَمْ تَمْتَنَنَّ بِهَا عَلَى أَحَدٍ لِأَنَّهَا لَكَ فَإِذَا امْتَنَنْتَ بِهَا لَمْ تَأْمَنْ أَنْ تَكُونَ بِهَا مِثْلَ تَهْجِينِ حَالِكَ مِنْهَا إِلَى مَنْ مَنَنْتَ بِهَا عَلَيْهِ لِأَنَّ فِي ذَلِكَ دَلِيلًا عَلَى أَنَّكَ لَمْ تُرِدْ نَفْسَكَ بِهَا وَ لَوْ أَرَدْتَ نَفْسَكَ بِهَا لَمْ تَمْتَنَنَّ بِهَا عَلَى أَحَدٍ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ »

ترجمه:

اما حق صدقه آن است که بدانی آن ذخیره تو نزد پروردگارت است و امانتی است که نیاز به شاهد گرفتن ندارد، اگر بر این مطلب واقف شدی بدان هر نوع سپرده گذاری در نهان، بهتر از سپرده گذاری آشکار است، شایسته است آنچه که بخواهی آشکار بداری در نهان به خدا بسپاری.

و در هر حال، صدقه دادن رازی باشد میان تو و خدا و هرگز برای آنچه که نزد خدا ودیعه می گذاری از طریق گوش ها و چشم ها مدد مگیر، تو گویی در این حالت به آنچه پیش تو هست، بیشتر از آنچه نزد خدا هست اعتماد داری. گویا اطمینان نداری که ودیعه تو روز قیامت بازگشت خواهد کرد.

و نیز هنگام دادن صدقه بر کسی منت مگذار، اگر منت گذاری ایمن مباش که حال تو حال همان فقیری باشد که به او صدقه داده ای، چرا که منت گذاردن نشانه آن است که صدقه را برای خود نمی خواهی، اگر صدقه را برای خود می خواستی منت نمی گذاشتی.

ثواب های مربوط به حق صدقه

تمرین: با توجه به روایات زیر اعمالی که برای حق صدقه ثواب ذکر شده به همراه میزان ثواب آن را یادداشت و ارسال نمایید.

شماره	متن روایت	ترجمه روایت	منبع
۱	<p>قَالَ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص مَنْ بَنَى مَسْكِنًا فَذَبَحَ كَبْشًا سَمِينًا وَأَطْعَمَ لَحْمَهُ الْمَسَاكِينَ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ ادْحِرْ عَنِّي مَرَدَّةَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَبَارِكْ لِي فِي بَنَائِي أُعْطِيَ مَا سَأَلَ.</p>	<p>سکونی از امام صادق علیه السلام، و آن حضرت از پدران بزرگوارش نقل کرده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: کسی که خانه‌ای بسازد و گوسفند چاق و فربه‌ی را قربانی کند و از گوشت آن بینوایان را اطعام نماید، و سپس بگوید: «پروردگارا! (شرّ) دیوان و آدمیان نافرمان و شیاطین را از من دور ساز، و این خانه را برای من با برکت گردان» (اگر چنین کند) آنچه را که آرزو می‌کند به او داده خواهد شد.</p>	<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۸۶</p>
۲	<p>أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ حَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ وَدَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَ مَا تَلَفَ مَالٌ فِي بَرٍّ وَ لَا بَحْرٍ إِلَّا بِمَنْعِ الزَّكَاةِ.</p>	<p>عمر و بن شمر از امام صادق علیه السلام روایت کرده است: دارائی خود را با پرداخت زکات حفظ کنید، و بیماران خود را با دادن صدقه مداوا نمایید، و هیچ مالی - چه در خشکی و چه در دریا - از بین نمی‌رود مگر آنکه بخاطر ندادن زکات آنهاست.</p>	<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۴۶</p>
۳	<p>قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع إِنِّي قَدْ اشْتَدَّ عَلَيَّ صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي كُلِّ شَهْرٍ فَمَا يُجْزِي عَنِّي أَنْ أَتَصَدَّقَ مَكَانَ كُلِّ يَوْمٍ أَيْكْفِي أَتَصَدَّقُ بِدِرْهَمٍ فَقَالَ صَدَقَةٌ دِرْهَمٍ أَفْضَلُ مِنْ صِيَامِ يَوْمٍ.</p>	<p>از ابراهیم بن ابی مثنی روایت کرده است که: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: بر من دشوار است که در هر ماه سه روز، روزه بگیرم، آیا اگر به جای هر روز یک درهم صدقه بدهم کفایت می‌کند؟ فرمود: یک درهم صدقه دادن از (ثواب) یک روز روزه بهتر است.</p>	<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۸۲</p>
۴	<p>قال الرضا عليه السلام: ظهر في بني إسرائيل قحط شديد سنين متواترة وكان عند امرأة لقمه من</p>	<p>امام رضا علیه السلام فرمود: در بنی اسرائیل خشکسالی سختی چند سال پی در پی پیش آمد. زنی لقمه نانی داشت. در دهانش نهاد تا بخورد،</p>	<p>ثواب الأعمال و عقاب</p>

<p>الأعمال، النص، ص: ١٤٠</p>	<p>آنگاه گدایی فریاد کرد: ای کنیز خدا! گرسنگی! زن با خویشان گفت: در چنین زمانی صدقه دهم نیکوست؛ پس لقمه از دهان برگرفت و به گدا داد. آن زن را فرزند خردسالی بود که در بیابان هیزم جمع می کرد. گرگی آمد و او را در ربود. فرزند فریادی برآورد و مادر در پی گرگ دوید. خداوند فرازمند، جبرئیل علیه السلام را فرستاد و او آن کودک را از دهان گرگ برگرفت و به مادرش باز داد؛ پس جبرئیل علیه السلام او را گفت: ای کنیز خدا! این لقمه در دهان گرگ در برابر آن لقمه که صدقه دادی؛ آیا خرسند شدی؟</p>	<p>حُبْزٍ فَوَضَعَتْهَا فِي فِيهَا لِتَأْكُلَ فَنَادَى السَّائِلُ يَا أُمَّةَ اللَّهِ الْجُوعُ فَقَالَتِ الْمَرْأَةُ أَتَصَدَّقُ فِي مِثْلِ هَذَا الزَّمَانِ فَأَخْرَجَتْهَا مِنْ فِيهَا فَدَفَعَتْهَا إِلَى السَّائِلِ وَكَانَ لَهَا وَلَدٌ صَغِيرٌ يَحْطُبُ فِي الصَّحْرَاءِ فَجَاءَ الذُّبُّ فَاحْتَمَلَهُ فَوَقَعَتْ الصَّيْحَةَ فَعَدَّتِ الْأُمُّ فِي أَثْرِ الذُّبِ فَبَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى جَبْرَائِيلَ فَأَخْرَجَ الْغُلَامَ مِنْ فَمِ الذُّبِّ فَدَفَعَهُ إِلَى أُمِّهِ فَقَالَ لَهَا جَبْرَائِيلُ يَا أُمَّةَ اللَّهِ أ رَضِيتِ لِقْمَةً بِلِقْمَةٍ.</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ١٤٠</p>	<p>فضیل بن عثمان از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: کسی که صدقه بدهد، چه در روزی یا در شب، خداوند او را از غم و غصه، و گرفتار شدن در چنگ درنده، و مرگ بد محفوظ می دارد.</p>	<p>٥ قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ تَصَدَّقَ فِي يَوْمٍ أَوْ لَيْلَةٍ إِنْ كَانَ يَوْمٌ فَيَوْمٌ وَإِنْ كَانَ لَيْلَةً فَلَيْلٌ دَفَعَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهُ الْهَمَّ وَالسَّبْعَ وَ مِئَةَ السَّوْءِ.</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ١٤١</p>	<p>امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: نیکی کردن و صدقه دادن تنگدستی را از بین می برد، و عمر را طولانی می سازد، و هفتاد مرگ بد را از کسی که این دو عمل را بجا آورد دور می سازد.</p>	<p>٦ قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: الْبِرُّ وَ الصَّدَقَةُ يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَيَزِيدَانِ فِي الْعُمُرِ وَيُدْفَعَانِ عَنِ صَاحِبِهَا سَبْعِينَ مِئَةَ سَوْءٍ.</p>

۷	<p>قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ع تَصَدَّقْتُ يَوْمًا بِدِينَارٍ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ص أَمَا عَلِمْتَ يَا عَلِيُّ إِنَّ صَدَقَةَ الْمُؤْمِنِ لَا تَخْرُجُ مِنْ يَدَيْهِ حَتَّى يُفَكَ عَنْهَا عَنْ لُحِيِّ سَبْعِينَ شَيْطَانًا كُلُّهُمْ يَأْمُرُهُ [يَأْمُرُهُ] بِأَنْ لَا تَفْعَلَ وَ مَا يَقَعُ فِي يَدِ السَّائِلِ حَتَّى يَقَعَ فِي يَدِ الرَّبِّ جَلَّ جَلَالُهُ ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ- أ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ</p>	<p>جابر از امام محمد باقر علیه السلام نقل کرده است که امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود: روزی يك دينار صدقه دادم، رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به من فرمود: یا علی! آیا می دانی که صدقه از دستهای مؤمن بیرون نمی آید مگر آنکه او از وسوسه های هفتاد شیطان رها می شود که همگی او را از این کار باز می دارند و به او می گویند: این کار را مکن، و پیش از آنکه صدقه در دست شخص نیازمند قرار گیرد، در دست پروردگار بزرگ قرار خواهد گرفت؟! آنگاه این آیه را تلاوت فرمود: «آیا می دانند که خداوند توبه بندگان خود را می پذیرد و صدقه ها (ی آنان را) را می گیرد، و براستی که او بسیار توبه پذیر و مهربان است».</p>
۸	<p>سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ الصَّدَقَةُ بِالْيَدِ تَدْفَعُ مِيتَةَ السَّوِّءِ وَ تَدْفَعُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنَ الْبَلَاءِ وَ تُفَكُّ عَنْ لُحِيِّ سَبْعِينَ شَيْطَانًا كُلُّهُمْ يَأْمُرُونَ أَنْ لَا تَفْعَلَ.</p>	<p>عبد الله بن سنان نقل کرده است که از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: با دست خود صدقه دادن، مرگ بد و هفتاد نوع بلا را دور می سازد، و او را از وسوسه های هفتاد شیطان که همگی به او دستور می دهند که این کار را مکن، می رهاوند.</p>
۹	<p>قَالَ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ع يَقُولُ صَدَقَةُ السَّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ.</p>	<p>ابو اسامه از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که امام زین العابدین علیه السلام می فرمود: صدقه پنهانی خشم خدا را فرو می نشاند.</p>

ثواب
الأعمال و
عقاب
الأعمال،
النص، ص:
۱۴۲

ثواب
الأعمال و
عقاب
الأعمال،
النص، ص:
۱۴۳

<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ١٤٣</p>	<p>امام صادق عليه السلام فرمودند: صدقه آشکارا هفتاد نوع بلا را (از آدمی) دفع می کند، و صدقه پنهانی خشم خداوند را فرو می نشاند.</p>	<p>عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: صَدَقَةُ الْعَلَانِيَةِ تَدْفَعُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنَ الْبَلَاءِ وَ صَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ.</p>	<p>١٠</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ١٤٤</p>	<p>از امام صادق عليه السلام شنیدم که می فرمود: صدقه دادن در روز گناه را ذوب می کند آن گونه که آب نمک را ذوب می کند، و به راستی که صدقه دادن در شب (آتش) خشم خدا را فرو می نشاند.</p>	<p>سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ صَدَقَةُ النَّهَارِ تُمِيتُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُمِيتُ الْمَاءُ الْمِلْحَ وَ صَدَقَةُ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ.</p>	<p>١١</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ١٤٥</p>	<p>امام زین العابدین عليه السلام فرمود: هیچ شخصی نیست که به مستمند ناتوانی صدقه بدهد و آن مسکین در همان وقت برای او دعا کند مگر اینکه دعایش (در حق او) مستجاب گردد.</p>	<p>قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ع مَا مِنْ رَجُلٍ تَصَدَّقَ عَلَى مِسْكِينٍ مُسْتَضْعَفٍ فَدَعَا لَهُ الْمِسْكِينُ بِشَيْءٍ تِلْكَ السَّاعَةَ إِلَّا اسْتُجِيبَ لَهُ.</p>	<p>١٢</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ١٨٥</p>	<p>از امام صادق عليه السلام روایت کرده اند که فرمود: پدرم علیه السلام همیشه در روز جمعه يك دينار صدقه می داد و می فرمود: (ثواب) صدقه دادن در روز جمعه چند برابر می شود به خاطر فضیلتی که روز جمعه بر دیگر روزهای هفته دارد.</p>	<p>عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: كَانَ أَبِي ع... وَ كَانَ يَتَصَدَّقُ كُلَّ جُمُعَةٍ بِدِينَارٍ وَ كَانَ يَقُولُ الصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ لِفَضْلِ الْجُمُعَةِ عَلَى غَيْرِهِ مِنَ الْأَيَّامِ.</p>	<p>١٣</p>
<p>ثواب الأعمال و عقاب الأعمال،</p>	<p>پیامبر اکرم صل الله عليه و آله فرمودند: کسی که مال صدقه را به نیازمندی برساند همان پاداش صدقه دهنده را خواهد داشت؛ و اگر صدقه چهل هزار</p>	<p>قال رسول الله (صل الله عليه و آله): مَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ عَلَى رَجُلٍ مِسْكِينٍ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ وَ</p>	<p>١٤</p>

<p>النص، ص: ۲۹۰</p>	<p>دست بگردد تا به مستمند برسد، همه آنان (که در این کار خیر شرکت داشته‌اند) پاداش کامل صدقه را خواهند برد، و آنچه در نزد خداست بهتر و ماندگارتر است برای پرهیزکاران و نیکوکاران اگر پی برده باشید.</p>	<p>لَوْ تَدَاوَلَهَا أَرْبَعُونَ أَلْفَ إِنْسَانٍ ثُمَّ وَصَلَّتْ إِلَىٰ مِسْكِينٍ كَانَ لَهُ أَجْرًا كَامِلًا - وَ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَ أَبْقَى وَ اتَّقُوا وَ أَحْسِنُوا لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ</p>
-------------------------	--	--